

Warszawa, 4 marca 2026 r.

Podmiot wnoszący petycję:

Fundacja Swobód Obywatelskich Auxiliator

ul. Czerniakowska 48/130

00-717 Warszawa

<https://auxiliator.pl>

e-mail: zarzad@auxiliator.pl

Adres do e-Doręczeń: AE:PL-71486-59127-EAJVD-12

Adresat petycji:

Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

ul. Wiejska 6/8,

00-902 Warszawa

PETYCJA

w sprawie: zmiany art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 38).

Na podstawie art. 63 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 870), składam petycję w interesie publicznym.

Przedmiot petycji:

Wnoszę o podjęcie inicjatywy ustawodawczej / podjęcie działań w zakresie prac legislacyjnych mających na celu zmianę art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 38), w celu zapewnienia spójności z projektem ustawy o statusie osoby najbliższej w związku i umowie o wspólnym pożyciu - Druk nr 2110.

Proponuję nadanie ust. 1 następujące brzmienie:

„Posiadacz rachunku oszczędnościowego, rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego lub rachunku terminowej lokaty oszczędnościowej może polecić pisemnie bankowi dokonanie - po swojej śmierci - wypłaty z rachunku wskazanym przez siebie osobom: małżonkowi, wstępnym, zstępnym, rodzeństwu lub osobie bliskiej z którą pozostaje w stałym pożyciu niezależnie od płci, określonej kwoty pieniężnej (dyspozycja wkładem na wypadek śmierci).”

Uzasadnienie:

Obecne przepisy ograniczają dyspozycje na wypadek śmierci, blokując dostęp do rachunków uśpionych zmarłych – według Ministerstwa Finansów ok. 2,5 mld zł środków pozostaje zamrożonych, a od połowy 2026 r. banki zyskają dostęp do PESEL do weryfikacji, co nasili problem bez mechanizmu uproszczenia wypłat. Według szacunków Komisji Nadzoru Finansowego, na takich „uśpionych” rachunkach może znajdować się nawet do 5 miliardów złotych. Rozszerzenie na wszystkie rachunki i jawne włączenie „osoby bliskiej w stałym pożyciu niezależnie od płci” dostosuje prawo do wyroków TSUE (C-713/23 z 25.11.2025 r., nakazującego uznawać małżeństwa jednopłciowe z innych państw UE) oraz ETPCz (wyroki z 2023-2025 r., stwierdzające naruszenie art. 8 EKPCz przez brak ochrony związków nieformalnych i jednopłciowych w Polsce).

Projekt ustawy o statusie osoby najbliższej wprowadza umowę o wspólnym pożyciu Druk numer 2110(zawieraną notarialnie, dla osób pełnoletnich niezależnie od płci) <https://www.sejm.gov.pl/Sejm10.nsf/druk.xsp?nr=2110>), nadającą status „osoby najbliższej” z prawami spadkowymi, alimentacyjnymi i majątkowymi – w odpowiedzi na wyroki ETPCz (np. Przybyszewska i inni, 2023 r.). Jednak bez zmiany art. 56 ust. 1 Prawa bankowego, „osoby najbliższe” w nieformalnych związkach (w tym jednopłciowych) nie zyskają pełnego dostępu do dyspozycji bankowych na wypadek śmierci, co blokuje rachunki uśpione. Rozszerzenie dyspozycji na wszystkie rachunki i jawne włączenie „stałego pożycia niezależnie od płci” zapewni spójność, zgodność z TSUE (C-713/23, 2025 r.) i ETPCz, oraz szybki dostęp do aktywów bez sądów.

Obecne przepisy ograniczają dyspozycje na wypadek śmierci do rachunków oszczędnościowych i podobnych (art. 56 ust. 1 Prawa bankowego w zw. z art. 725 ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1071 z późn. zm.), co komplikuje dziedziczenie środków z rachunków bieżących czy lokat terminowych. Proponowana zmiana rozszerza mechanizm na wszystkie wskazane typy rachunków, upraszczając procedury dla spadkobierców, redukując koszty notarialne i przyspieszając wypłaty.

Zmiana zapewni szybki dostęp spadkobiercom, zmniejszy koszty sądowe, zredukuje dyskryminację i odblokuje aktywa dla rodzin – w tym par jednopłciowych i partnerskich – bez naruszania tradycyjnych struktur, wzmocni projekt ustawy o wspólnym pożyciu. Apeluję o połączenie obu projektów w komisjach sejmowych i pilne konsultacje z Komisją Nadzoru Finansowego oraz Ministerstwem Finansów.

Oświadczenie o zgodzie na publikację danych:

Wyrażam zgodę / ~~Nie wyrażam zgody~~* na ujawnienie na stronie internetowej Sejmu/Senatu moich danych osobowych w zakresie wnoszonej petycji.

Podpis:

Paweł Krzyżanowski

Prezes zarządu Fundacji Swobód Obywatelskich Auxiliator